

Accreditation Process Based on the Perception of Pre-Service Social Studies Teachers: A Case of Anadolu University

Elvan Günel, Anadolu University, ORCID ID 0000 0002 6864-2072

Hatice Türe, Anadolu University, ORCID ID 0000-0003-3118-2997

Handan Deveci, Anadolu University, ORCID ID 0000-0001-9765-2117

Abstract

The quality of teachers, who are the practitioners of the education system, is an issue that needs to be emphasized. Today, accreditation studies are of great importance in terms of determining the problems experienced in teacher education programs, taking forward measures, and improving the quality of teacher education and teachers. In this study, it was aimed to understand how pre-service social studies teachers who participated in the accreditation evaluation process perceive the evaluation process and their experiences regarding the phenomenon. Therefore, one of the qualitative research designs, the "phenomenology" was employed. Within the scope of the research, semi-structured interviews were conducted with 10 pre-service social studies teachers who participated in the accreditation process, and the data obtained were analyzed with an inductive data analysis approach. As a result of the research, it was found that the perceptions of the pre-service social studies teachers perceived the accreditation process as reviewing the education currently given in the program, improving the program, controlling it, bringing it into compliance with the standards and evaluating it. It has also been found that pre-service social studies teachers have gained experience in participating in the accreditation process, this experience helped them to make self-evaluation and self-assessment and gain a multi-faceted perspective. Pre-service social studies teachers also made suggestions about some issues came up during the meetings held by the accreditation team with students such as environment where the interviews took place, meeting one-on-one, meeting in a quiet environment, meeting students without dividing them into groups, spending more time on student meetings, and including questions for socio-cultural activities. In addition, the pre-service social studies teachers who participated in the research explained their expectations regarding the accredited Social Studies Teacher Education Program as being more encouraged in reading more books as a preparation for the courses, in participating in scientific activities and research projects, and being guided by academicians more effectively. Based on the findings obtained from the research, there were implications in terms of the accreditation team, interview questions, and social environment.

Keywords: Accreditation, teacher education, social studies education

Suggested Citation

Günel, E.; Türe, H. and Deveci, H. (2020). Accreditation process based on the perception of pre-service social studies teachers: A case of Anadolu University . *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(2), 1015-1034. DOI: 10.17679/inuefd.728360

"This research was presented as an oral presentation at the 2nd International Teacher Education and Accreditation Congress held in Rize on 27-29 October 2018."

Inönü University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 21, No 2, 2020
pp. 1015-1034
DOI: 10.17679/inuefd.728360

Article type:
Research article

Received : 28.04.2020
Accepted : 03.08.2020

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Undoubtedly, people who happen to have an opportunity to experience and education that suits their interests and abilities, and that when they become adults, living a peaceful, comfortable, happy, and peaceful life with themselves and their environment is closely related to the education they receive. Today, where education has such a vital importance, it is an important issue to emphasize the quality of education received by teachers, who are the practitioners of the education system, pre-service and in service. It is also possible to create a qualified education system and a qualified education system to train the manpower needed in the development of the society with qualified teachers. Today, accreditation studies are of great importance in terms of describing the problems experienced in teacher education programs, taking forward measures and improving the quality of teacher education and teachers. Examining how the pre-service teachers, who are involved in the accreditation process and who are the direct target audience of accreditation, perceive this process, and what they experience in this process, can also contribute to the development of the institutions that have accredited. Hasbun and Rudolph (2016) stated that their accreditation experiences are important to assist the accreditation journey of institutions applying for accreditation. When the related literature is examined, it is seen that various studies regarding accreditation in teacher education are carried out. When the studies are examined, understanding the opinions of faculty members and pre-service teachers regarding the quality of higher education and the accreditation of programs (Akuzum & Saracoglu, 2018; Erkus, 2009; Erkus, Ozdemir, 2010; Meraler & Adiguzel, 2012; Saglam, Ozcelik, 2017; Semerci, 2017; Unal, Semerci and Semerci, 2017), understanding the standards of the education faculty (Adiguzel, 2008; Adiguzel and Saglam, 2009; Erisen, 2001; Kayan and Adiguzel, 2017; Yanpar Yelken, Celikkaleli, Capri, 2007), understanding the program standards of various teaching areas (Bazler et al., 2014; Can, 2005; Mentis Tas, 2004; Ozcelik & Saglam, 2017; Reys, 2011; Turan, 2013; Yilmaz and Aydin), the accreditation process in various countries (Arslan, 2008; Ataman and Adiguzel, 2019; Kaya, 2017; Kilimci, 2006). This research is significant in terms of the realization of a small number of teachers in Turkey, who have participated directly in the accreditation process in Turkey, and experienced in interviewing with the accreditation team visits, lectures, and visits to the school administration.

Purpose

One of the most important goals of accreditation is to contribute to the quality teacher education system. The quality of the accreditation process will be a great place for prospective teachers to be trained within the scope of effective opportunities. It is important to demonstrate this process with the experiences of prospective teachers, which are the direct targets of the process, in order to increase the quality of teacher education due to the accreditation process. In this study, it was aimed to examine how pre-service teachers who participated in the accreditation evaluation process perceive the accreditation process and their experiences related to the accreditation process. Hence, the answers to the following questions were sought in the research:

- How do social studies pre-service teachers perceive the accreditation process?
- What are the experiences of social studies pre-service teachers regarding the accreditation process?

Method

In this study, the phenomenology was employed in order to understand the perceptions of pre-service teachers regarding the accreditation process and their experiences during the accreditation process. Within the scope of the research, semi-structured interviews were held with 10 social studies pre-service teachers who participated in the accreditation process. In understanding the participants' perceptions, pre-service teachers to be participated in the accreditation assessment process, to study at different grade levels, and to be willing to participate in the research voluntarily were the criteria to select the participants. The data gathered during the research were analyzed with an inductive analysis approach. In the study, the research questions and research data are tried to be examined in a clear and understandable way. The findings were also tried to be presented in-depth, therefore the findings included direct quotes from the opinions of all participants.

Findings

As a result of the analysis of the data obtained from the research, findings revealed that pre-service teachers perceive the process of accreditation of a program in the form of working towards improving the program, making the program in accordance with the determined standards, supervising the program, reviewing the education given in the program, evaluating the program, and increasing the quality of the program. In the study, it was found that the pre-service teachers had experiences such as participating in the accreditation process, taking the visiting team as a model, gaining a multi-dimensional perspective, self-criticizing, self-evaluating, feeling positive emotions, and feeling negative emotions. Preservice teachers expressed their opinions in the form of observing the accreditation team, approaching positively, being equipped, establishing authority, being indifferent, behaving subjectively, emphasizing negative points and

including content independent from the meeting. In addition, pre-service teachers made suggestions regarding the accreditation meetings held by the accreditation team with students, in a department-related environment, one-on-one, meeting in a quiet environment, interviewing students without dividing them into groups and including questions about socio-cultural activities. The pre-service teachers who participated in the research stated their expectations regarding the accredited Social Studies Teacher Education Program as encouraging them to read more books for the course content, guiding the students in line with their interests, giving lessons given by distance education as formal, encouraging participation in scientific activities, producing projects for students, and teaching about conducting research on accreditation by staff members.

Discussion & Conclusion

One of the findings of this study is about how social science pre-service teachers define the accreditation process. Similar to the findings of this research, Senol *et al.* (2018) concluded that 60% of nursing students believe that accreditation strengthens quality and image. Social studies pre-service teachers who participated in the research defined the accreditation process as "testing the program", "reviewing the education given in the program", "evaluating the program" and "working towards increasing the quality of the program". In addition, it is seen that pre-service teachers included a future-oriented and harmonious purpose in the definitions of the accreditation process, such as "improving the program" and "bringing the program to the specified standards". Within the scope of this research, it was obtained that social studies pre-service teachers participated in the accreditation process during the visit by taking the visiting team as model, establishing identification with the members of the visiting team and their personal and professional development was positively affected by this experience. It is among the findings of the research that this experience has turned into a social learning environment for the pre-service teachers and contributed to the ability to evaluate events and individuals and to make self-criticism with the multi-faceted perspective expected to be acquired in pre-service teachers. Some pre-service teachers stated that although the visiting team provided them with a positive and sincere communication environment by directing open-ended questions appropriate to the level of the students, they focused too much on hearing negative examples in some interviews and asked questions related to out of content issues, and therefore these interviews could be described as "subjective". It was emphasized that this situation caused them to feel "negative emotions" about the process. Parri (2006) has defined quality as transformation and remodeling in higher education institutions and argued that quality of students' understanding of life, attitudes and goals in life will take a new form during their university education. In this study, the participants stated that they had expectations from an accredited program such as providing more guidance to them according to their interests and encouraging them to read books and participate more in scientific activities.

**Akredite Edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı Öğretmen Adaylarına Göre Akreditasyon:
Anadolu Üniversitesi Örneği**

Elvan Günel, Anadolu University, ORCID ID 0000 0002 6864-2072

Hatice Türe, Anadolu University, ORCID ID 0000-0003-3118-2997

Handan Deveci, Anadolu University, ORCID ID 0000-0001-9765-2117

Metin girmek için burayı tıklatın.

Öz

Eğitimin büyük bir yaşamsal öneme sahip olduğu günümüzde eğitim sisteminin uygulayıcıları olan öğretmenlerin kalitesi üzerinde durulması gereken bir konudur. Günümüzde öğretmen eğitim programlarında yaşanan sorunları belirlemek, ileriye dönük önlemler almak, öğretmen eğitiminin ve öğretmenlerin kalitesini artırmak bakımından akreditasyon çalışmaları büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada akreditasyon değerlendirme sürecine katılmış öğretmen adaylarının akreditasyon sürecini nasıl algıladıklarını ve akreditasyon sürecine ilişkin deneyimlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla nitel araştırma desenlerinden biri olan "olgu bilim" deseni işe koşulmuştur. Araştırma kapsamında akreditasyon sürecine katılmış 10 sosyal bilgiler öğretmen adayı ile yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiş, elde edilen veriler tümevarımsal analiz yaklaşımı ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olma sürecine ilişkin algıları programda verilen eğitimin gözden geçirilmesi, programın iyileştirilmesi, denetlenmesi, standartlara uygun duruma getirilmesi ve değerlendirilmesi olarak belirlenmiştir. Araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olma sürecine katılım sağlamaları ile özeleştirme ve özdeğerlendirme yapmalarına, çok yönlü bakış açısı kazanmalarına destek olmasına yönelik deneyimler edindikleri bulguları elde edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları akreditasyon ekibinin öğrencilerle gerçekleştirdiği akreditasyon görüşmelerine ilişkin bölüme ait bir ortamda görüşme, birebir görüşme, sessiz bir ortamda görüşme, öğrencileri gruplara ayırmadan görüşme, öğrenci görüşmelerine daha uzun zaman ayırma, sosyo-kültürel etkinliklere yönelik sorulara yer verme gibi öneriler sunmuşlardır. Bununla birlikte araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmen adayları akredite olmuş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı'na ilişkin beklentilerini ders içeriğine yönelik kitap okumaya teşvik etme, bilimsel etkinliklere katılıma teşvik etme, öğrencilere yönelik projeler üretme ve öğrencilere rehberlik etme olarak açıklamışlardır. Araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak akreditasyon ekibine, görüşme soruları ve ortamına ilişkin çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Akreditasyon, öğretmen eğitimi, sosyal bilgiler eğitimi

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 21, Sayı 2, 2020
ss. 1015-1034
DOI: 10.17679/inuefd.728360

Makale türü:
Araştırma makalesi

Gönderim Tarihi : 28.04.2020

Kabul Tarihi : 03.08.2020

Önerilen Atıf

Günel, E.; Türe, H. ve Deveci, H. (2020). Akredite edilen sosyal bilgiler öğretmenliği programı öğretmen adaylarına göre akreditasyon: Anadolu Üniversitesi örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 1015-1034. DOI: 10.17679/inuefd.728360

"Bu araştırma 27-29 Ekim 2018 tarihlerinde Rize'de düzenlenen 2. Uluslararası Öğretmen Eğitimi ve Akreditasyon Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur."

GİRİŞ

Bir ülkede yaşayan insanların ilgi ve yeteneklerine uygun bir eğitim sürecinden geçmesi, yetişkin olduğunda kendisi ve çevresi ile barışık, rahat, mutlu, huzurlu bir yaşam sürmesi kuşkusuz aldığı eğitim ile yakından ilgilidir. Eğitimin bu kadar yaşamsal bir öneme sahip olduğu günümüzde eğitim sisteminin uygulayıcıları olan öğretmenlerin hizmet öncesinde ve hizmet içinde aldığı eğitimin kalitesi üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Toplumun gelişmesinde gereksinim duyulan insan gücünü yetiştirmek nitelikli bir eğitim sistemi ile nitelikli bir eğitim sisteminin oluşması da nitelikli öğretmenlerle olanaklıdır. Günümüzde çeşitli kurumlarda görev yapan her öğretmenin, nitelikli bir hizmet öncesi eğitim sürecinden geçmesi, görev süresince gelişimini devam ettirmesi ve mesleğinde uzmanlaşması beklenmektedir. Bir ülkenin eğitim hedeflerinin gerçekleştirilmesinde en önemli koşullardan biri öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimlerinde kişisel ve mesleki yönden yetiştirilecek nitelikli ortamların sağlanmasıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın gerçekleştirmek istediği biçimde eğitimde model ve lider ülke olmak, yüksek nitelikte çeşitli bilgi ve becerilerle donanık insan yetiştirme hedeflerini gerçekleştirmek için en önemli etmenlerden biri nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesidir (Ada ve Baysal, 2013, s.227). Öğretmen eğitiminin ve bu eğitim sürecinden geçmiş öğretmenlerin niteliğini artırmak bakımından öğretmen eğitim programlarında yaşanan sorunları belirlemek ve bu sorunların çözümlerine ilişkin seçenekler oluşturmak ileriye dönük önlemler almak bakımından önemlidir.

İlgili alan yazın incelendiğinde kalite kavramı tanımlarında ürünün ön plana çıktığı (Çakıl, 2006, s.3; Dağdelen, 2017, s.14; Şimşek, 2018, s.47) görülmekle birlikte, belirli gereksinimleri karşılamak üzere talep edilen hizmetlerden de kalite beklentisi olduğu söylenebilir. Kalite pek çok kavramda olduğu gibi üzerinde tartışmaların devam ettiği, ürün ya da hizmete göre farklı anlamlar içeren ve dinamik yapı gösteren bir kavramdır. Kaliteye ilişkin yapılan bir tanımın her alana genellenerek kullanılması olanaklı olmadığından (Karlı, 2012, s.20) kullanılacak alana göre kalite kavramı tanımları çeşitlenmektedir.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü (2020)'nde "kalite" ile "nitelik" kavramları aynı anlamda kullanılmakta ve 'bir şeyin iyi veya kötü olma özelliği' olarak açıklanmaktadır. Japon Endüstri Standartları kaliteyi ürün ya da hizmeti ekonomik olacak şekilde üretici ve tüketici isteklerine yanıt verebilen bir üretim sistemi, Juran kullanıma uygunluk, Deming ise müşterilerin gelecekteki beklentileri doğru tahmin edilerek yapılan yenilikler olarak tanımlamaktadır (Küçük, 2016, s.31). Eğitimde kalite ise eğitim sisteminin bir çıktısı olarak kabul edilen bireylerin beklenen niteliklere ulaşmaları ya da eğitim sürecinde kazandıkları özelliklerin belirlenen standartlara uygunluğu olarak tanımlanabilir. Bunun yanında eğitimde kalite, eğitim hizmetinin ve eğitim sürecinin istenilen özelliklere ve belirlenen standartlara uygunluğu olarak açıklanmaktadır (Adıgüzel ve Sağlam, 2009, s.87). Eğitimin kalitesi ise öğretim sırasında kullanılacak insan ve maddi kaynakların kalitesi (girdiler), öğretim uygulamaları (süreçler), sonuçlar (çıktılar) olmak üzere üç boyutlu bir yaklaşıma sahiptir (Güngör, 2019).

Geçmişte kalite konusundaki sorunlar, akademik standartların sürdürülmesi ve iyileştirilmesi için yeterli maddi kaynakların sağlanması ile ilgili iken yeni kalite kavramı daha çok sonuçların elde edilmesi ile ilgili olarak yaşanmaktadır. Bu kapsamda günümüzde kalite, başarının izlenmesi için uygun yönetim süreçlerinin hazırlanması ve belirtilen hedeflere ulaşılma derecesinin belirlenmesi, mezunların mesleki nitelikleri kazanma durumunun değerlendirilmesi ile ilgilidir. Kalite ayrıca çıktının kalitesini ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla paydaşlara bilgi sağlama konularını da içermektedir. Geçmişte kalite girdiler üzerine odaklanırken; günümüzde yönetim süreçleri, etkinlikler ve çıktının değerlendirilmesi daha önemli görülmektedir (Harman ve Meek, 2000, s.8). Öğretmen yetiştirme sisteminde kalite güvencesi ise eğitim-öğretim, araştırma ve idari etkinliklerin kalitesinin sistematik ve planlı bir biçimde değerlendirilmesi ve geliştirilmesi olarak tanımlanmaktadır (Kaya, 2017).

Kalite kavramı konusundaki güncel tanımlamalar öğretmen eğitimi bakımından ele alındığında öğretmen eğitiminde akreditasyon kavramı ile karşılaşılmaktadır. Öğretmen eğitimi, 2000'li yılların başından itibaren dünyada "gelecek merkezli" olarak ele alınan, "yirmi birinci yüzyılın öğretmenlerinin yetiştirilmesi" teması kapsamında ulusal ve uluslararası ortamlarda pek çok araştırmaların gerçekleştirildiği, toplantıların düzenlendiği, bu süreçlerin sonunda bilimsel raporların hazırlandığı bir çalışma alanı olarak günümüzde önemini korumaktadır. Öğretmen eğitiminin geçmişten günümüze kadar önemi devam eden bir konu olması kalite ve standart kavramlarını bir başka deyişle öğretmen eğitiminde akreditasyonu gündeme getirmektedir. (Şişman, 2009, s.63).

Akreditasyon, Latince kökenli Fransızca (accreditation) bir sözcük olup “güvenilir ve inanılır olma durumu” olarak açıklanmaktadır. Güvenilir ve inanılır olduğunu açıklamak, güvenilirliğin izlenmesi Fransızca’da akredite sözcüğü ile ifade edilmektedir (Doğan, 1999, s.511). Türk Dil Kurumu (2020)’nce akreditasyon, kuruluşların üçüncü bir tarafça belirlenen teknik ölçütlere göre çalıştığının bağımsız ve tarafsız bir kuruluş tarafından onaylanması ve düzenli aralıklarla denetlenmesi olarak tanımlanmaktadır. Aktan ve Gencel (2010) tarafından akreditasyon, bir yükseköğretim kurumunun ya da programının belirli bir düzeyde performansla, kaliteye ve dürüstlüğe sahip olduğunu belgeleyen bir sürecin adı biçiminde açıklanmaktadır. Öğretmen eğitiminde akreditasyon ise öğretmen eğitiminin güvenilirliğinin garantisidir.

Okullarda görev yapacak öğretmenlerden beklenen bilgi ve becerilerin hizmet öncesinde öğretmen adaylarına kazandırılması için öğretmen eğitimi programlarında öngörülen nitelik düzeyine dönük program standartlarının belirlenmesi ve öğretmen yetiştiren kurumların bu standartları karşılamaya çalışması önem arz etmektedir (Bakioğlu ve Durmaz, 2010, s.183.) Akreditasyon çalışmaları da program standartlarını ortaya koymak ve standartların karşılanma çabasını planlı ve sistematik duruma getirmek için büyük önem taşımaktadır. Oysaki Aküzüm ve Saraçoğlu (2018) yaptıkları araştırmada öğretim elemanlarının görev yaptıkları fakültenin akreditasyon sürecine en az düzeyde “kalite güvencesi” açısından hazır olduğu görüşünde olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

Öğretmen eğitiminde bir kalite güvence sistemi olan akreditasyon, öğretmen eğitimi programının ulusal veya uluslararası düzeyde belirli standartlara sahip olduğunu ortaya koymayı amaçlayarak öğrencilere ve topluma güven verme amacına yönelik bir sistemdir. Bir başka deyişle, öğretmen eğitiminde akreditasyonun kurumun kalitesinin iyileştirilmesi, saydamlık ve hesap verme sorumluluğunun önemli bir göstergesi olduğu söylenebilir (Aktan ve Gencel, 2010, s.138). Karlı ve Güven (2011, s.72) tarafından belirtildiği üzere Türk öğretmen eğitiminde akreditasyon ile öğretmen eğitiminin niteliğinin artırılması, sistemli olarak geliştirilmesi, güvence altına alınması, eğitim fakültelerinin hizmet sunduğu kişi ve kurumlara öğretmen eğitiminin belirli niteliklere uygun olduğunun, standartlara dayalı olarak yürütüldüğünün güvencesinin verilmesi amaçlanmaktadır. Akredite edilmek bir kurum açısından önem arz etmektedir. Akredite edilmiş bir kurumun sunduğu hizmetin kalitesinin güvenilirliğinin sağlanması benzer işi yapan kurumlar arasında akredite edilmiş kurumu ön plana çıkarmaktadır. Bir kuruma duyulan güvenin ve kurumun saygınlığının artması akredite edilmiş bir kurum olmakla yakından ilgilidir (Özçiçek ve Karaca, 2019). Bu nedenle akredite olmuş bir öğretmen eğitim programının çeşitli standartları karşılamış olması bir başka deyişle bu programlardan mezun olan öğretmen adaylarının, öğretmen yeterliklerini kazanmış olmaları beklenmektedir.

Akreditasyon, Amerika Birleşik Devletlerinde eğitim tarihi içerisinde önemli bir çalışma olarak görülmüş; kaliteli eğitim, sürekli gelişim ve öğrenci başarısındaki olumlu artış için merkezi bir kurum akredite etme rolü üstlenmiştir. Dünyada öğretmen eğitiminde meydana gelen gelişim ve değişimler ülkemizde de karşılık bulmuş ve bu alanda çeşitli uygulamalara gidilmiştir (Ulmer, 2015). Son yıllarda Türkiye’de eğitim fakültesi öğrenci sayılarının hızla artması, uluslararası öğrenci hareketliliği gibi çeşitli nedenler eğitim fakültelerinde “kalite güvencesi” konusunu gündeme getirmiş, akreditasyon öğretmen eğitiminde ele alınması gereken önemli bir konu olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca eğitim sisteminde yaşanan sorunlar, okullardaki öğrencilerin akademik başarılarında artış beklentisi eğitim fakültelerinin kalitesinin yükseltilmesini zorunlu kılmaktadır (Akçamete, 2007, s.4). İşte bu zorunluluk nedeniyle Türkiye’de öğretmen eğitiminde YÖK tarafından 1999 yılından itibaren akreditasyon çalışmaları başlatılmıştır.

YÖK (1999, s.7) tarafından belirtildiği üzere akreditasyonun temelini oluşturan standartlar, oluşturulmak istenen sistemin gereklerini ortaya koyarak, yüksek kalitede lisans programlarının geliştirilmesi için yapılması gerekenleri belirler. Türkiye’de akreditasyon sistemi kurma yolunda ilk somut adım öğretmen yetiştirme alanında atılmıştır. YÖK ve Dünya Bankası işbirliğiyle yürütülen Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi (MEGEP – HÖÖE) faslı kapsamında bir yandan öğretmen eğitimi yeniden yapılandırılırken (1998), diğer yandan kaliteyi arttırmaya yönelik çeşitli önlemler alınmıştır. Bu önlemlerin en önemlilerinden biri, kalite güvencesi için “öğretmen eğitimi akreditasyon sistemi” kurma programının uygulanmaya başlanmasıdır. Bu program kapsamında standartlar belirlenmiş, değerlendirme araçları geliştirilmiş ve fakülteye pilot akreditasyon ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Bu girişim kapsamında önemli bir yol alınmasına karşın başta MEGEP’in sona ermesi olmak üzere çeşitli nedenlerle bu süreç tamamlanamamıştır. Bu deneyimin en önemli ürünlerinden biri günümüzde öğretmen eğitimi akreditasyonunda da temel oluşturan 1999 yılında ‘Türkiye’de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Akreditasyon’ adlı eserin yayınlanmış olmasıdır. 2014 yılında YÖK’ten “Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi” alan EPDAD (Eğitim Fakülteleri Eğitim Programlarını

Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği), on üç yıllık aradan sonra öğretmen eğitimi programlarının akreditasyonuna yönelik çalışmaları yeniden başlatmış (EPDAD, 2020), günümüzde de bu çalışmalara devam etmektedir. Grossman, Sands ve Brittingham (2010) da araştırmalarında Türkiye'nin öğretmenlik için akreditasyon kriterlerini ve deneyimini incelemiştir. Araştırmada kalite kültürü anlayışının akreditasyonu desteklediği, 1999 yılından itibaren YÖK aracılığı ile akreditasyona ilişkin çeşitli çalışmalar yürütüldüğü belirtilmiştir.

Günümüzde ise öğretmen eğitiminde akreditasyonda yetkili kurum olan EPDAD tarafından akreditasyon çalışmaları sürdürülmektedir. EPDAD niteliği garanti altına alan ve örgün eğitimde öğrenci öğrenmesini güçlendirmek amacıyla sürekli gelişimi destekleyen kanıt temelli akreditasyon yoluyla öğretmen yetiştirmede mükemmeliyeti geliştirmek amacıyla 2012 yılında kurulmuş bir dış değerlendirme kurumudur (EPDAD, 2020). Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı, sosyal bilgiler öğretmenin bir toplumdaki önemini bilinciyle 1997 yılından itibaren etkili vatandaş yetiştirmek üzere genel kültür, öğretmenlik meslek bilgisi ve alan bilgisi bakımından donanımlı öğretmen adayları yetiştirme çabasını EPDAD aracılığı ile değerlendirmek istemiştir. Bu amaçla Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı için 2016-2017 öğretim yılında akreditasyon başvurusu yapılmış ve 2018 yılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programına değerlendirme ziyaretinde bulunulmuştur. Bu değerlendirme sonunda Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı 06.07.2018- 06.07.2020 tarihleri arasında geçerli olmak üzere 2 yıl süre ile akredite edilmiştir. Bu araştırmada akredite edilen Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı öğretmen adaylarının akreditasyon algıları ve deneyimleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Akreditasyon sürecinde yer almış, akreditasyonun doğrudan hedef kitlesi olan öğretmen adaylarının bu süreci nasıl algıladıklarının, bu süreçte neler yaşadıklarının araştırma bulguları ile belirlenmesi, akreditasyon gerçekleştiren kurumların kendilerini geliştirmelerine de katkı sağlayabilir. Akreditasyonun en önemli amaçlarından birisi kaliteli öğretmen yetiştirme sistemine katkı sağlamaktır. Öğretmen adaylarının etkili olanaklar kapsamında eğitim almasında akreditasyon sürecinin kaliteli olmasının büyük bir yeri olacaktır. Bu süreci, sürecin doğrudan hedefi olan öğretmen adaylarının deneyimleri ile ortaya koymak akreditasyon sürecinin dolayısı ile öğretmen eğitiminin kalitesini artırmak adına önem taşımaktadır. Hasbun ve Rudolph (2016)'da akreditasyon deneyimlerinin, akreditasyona başvuran kurumların akreditasyon yolculuğuna yardımcı olmak için önemli olduğunu belirtmiştir.

İlgili alanyazın incelediğinde öğretmen eğitiminde akreditasyona yönelik çeşitli çalışmaların gerçekleştirildiği görülmektedir. Çalışmalar incelendiğinde konuların yükseköğretimde kaliteye ve programların akreditasyonuna ilişkin öğretim elemanlarının ve öğretmen adaylarının görüşlerini belirleme (Aküzüm ve Saraçoğlu, 2018; Erkuş, 2009; Erkuş, Özdemir, 2010; Meraler ve Adıgüzel, 2012; Sağlam, Özçelik, 2017; Semerci, 2017; Ünal, Semerci ve Semerci, 2017), eğitim fakültesinin standartlarını belirleme (Adıgüzel, 2008; Adıgüzel ve Sağlam, 2009; Erişen, 2001; Kayan ve Adıgüzel, 2017; Yanpar Yelken, Çelikkaleli, Çapri, 2007), çeşitli öğretmenlik alanlarının program standartlarını belirleme (Bazler ve diğerleri, 2014; Can, 2005; Mentiş Taş, 2004; Özçelik ve Sağlam, 2017; Reys, 2011; Turan, 2013; Yılmaz ve Aydın), çeşitli ülkelerdeki akreditasyon süreci (Arslan, 2008; Ataman ve Adıgüzel, 2019; Kaya, 2017; Kilimci, 2006) konuları üzerine odaklandığı görülmektedir. Bu araştırma ise Türkiye'de akreditasyon sürecine doğrudan katılım göstermiş, akreditasyon ziyaret ekibi ile görüşme yapma, dersine ve uygulama okuluna ziyaret gibi deneyimleri olmuş Türkiye'deki az sayıdaki öğretmen adayları ile gerçekleştirilmesi bakımından önemli görülmektedir. Ayrıca araştırmanın Türkiye'deki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları arasında ilk akredite edilen programda öğrenim gören öğretmen adayları ile gerçekleştirilmesinin de çalışmanın önemini artırdığı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada akreditasyon değerlendirme sürecine katılmış öğretmen adaylarının akreditasyon sürecini nasıl algıladıklarını ve akreditasyon sürecine ilişkin deneyimlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Sosyal bilgiler öğretmen adayları akreditasyon sürecini nasıl algılamaktadır?
2. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akreditasyon sürecine ilişkin deneyimleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma deseni, katılımcılar, verilerin toplanması, verilerin analizi, inandırıcılık ve araştırmanın sınırlılığı açıklanmıştır.

Araştırma deseni

Araştırmada akreditasyon olgusu ile ilgili bilgiler elde etmek için sürece katılan öğretmen adaylarının deneyimlerinden yararlanıldığı için nitel araştırma desenlerinden biri olan “olgu bilim” deseni işe koşulmuştur. Nitel araştırmada ilk temel yaklaşım olan olgu bilim, bireylerin bir olguya yönelik yaşadıkları deneyimi, bu deneyimin anlamını, yapısını ve özünü ortaya koyan açıklayıcı bir desendir (Seggie ve Bayyurt, 2015). Bu araştırmada öğretmen adaylarının akreditasyon sürecine ilişkin algısı ve akreditasyon sürecinde edindiği deneyimler ortaya konulmaya çalışıldığı için olgu bilim deseni benimsenmiştir. Öğretmen eğitiminin geçmişten günümüze giderek artan bir önemi içermesi, öğretmenlerden beklentilerin farklılaşması, teknolojik gelişmeler öğretmen yetiştirmede kalite ve standart kavramlarının bir başka deyişle öğretmen eğitiminde akreditasyonun önemini artırmaktadır. Günümüzde eğitimde kalite, akreditasyon çalışmaları aracılığıyla sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu durum akreditasyon sürecini güncel ve popüler kılmıştır. Bu araştırma akreditasyonun anlamını ve bu sürecin dinamiklerini fenomenolojik bir bakış açısıyla incelemek ve ortaya koymak bakımından önemli görülmektedir.

Katılımcılar

Araştırma kapsamında Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı’nda öğrenim gören akreditasyon sürecine katılmış 10 sosyal bilgiler öğretmen adayı ile bireysel yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların belirlenmesinde öğretmen adaylarının akreditasyon değerlendirme sürecine katılmış olması, farklı sınıf düzeyinde öğrenim görüyor olması ve araştırmaya gönüllü olarak katılmaya istekli olması ölçütleri temel alınmıştır.

Tablo 1

Katılımcıların özellikleri

Kod Adı	Yaşı	Öğrenim Durumu	Görüşme Süresi	Akreditasyon Sürecine Katılım Biçimi
Belda	20	2. sınıf	14’30”	Yemekhanede Görüşme
Emre	32	2. sınıf	10’20”	Ders Ziyaretinde Yazılı Görüş Sunma
Özgür	20	3. sınıf	19’31”	Ders Ziyaretinde Yazılı Görüş Sunma
Kadir	21	3. sınıf	12’	Ders Ziyaretinde Yazılı Görüş Sunma
Filiz	20	3. sınıf	21’05”	Yemekhanede Görüşme
Ceyda	23	4. sınıf	18’07”	Yemekhanede Görüşme
Nazlı	22	4. sınıf	15’48”	Yemekhanede Görüşme
Derya	23	4. sınıf	31’47”	Yemekhanede Görüşme
Cemal	22	4. sınıf	13’56”	Yemekhanede Görüşme
Şener	23	Mezun	20’12”	Yemekhanede Görüşme Uygulama Okulunda Görüşme

Araştırma katılımcılarının kişisel özellikleri Tablo 1’de gösterilmiştir. Tablo 1’de kişisel bilgileri yer alan katılımcılar kod isimlerle adlandırılmıştır. Araştırma katılımcısı olan öğrencilerin ikisi 2. sınıf, üçü 3. sınıf, dördü 4. sınıf düzeyinde ve biri mezun durumundadır. Katılımcılar akreditasyon sürecine “yemekhanede görüşme”, “uygulama okulunda görüşme” ve “ders ziyaretinde yazılı görüş sunma” biçiminde katılım sağlamışlardır. Katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmelerin süresi 10 ile 31 dakika arasında değişmektedir.

Verilerin toplanması

Olgu bilim deseni temel alınan araştırmalarda, katılımcıların yaşam dünyalarına erişmek için derinlemesine görüşme yoluyla veri toplama yaygın olarak kullanılan bir veri toplama biçimidir (Seggie ve Bayyurt, 2015). Yarı yapılandırılmış görüşme katılımcıların algıladığı dünyayı kendi düşünceleriyle anlatmasını sağlar. Yarı yapılandırılmış görüşmede kullanılan sorular çoğunlukla açık uçlu ve esnek biçimde oluşturulur. Böylece görüşmede katılımcıların algılarına ve deneyimlerine ilişkin derinlemesine veri elde edilebilir (Merriam, 2018). Olgu bilim deseni işe koşululan bu araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme aracılığı ile 2018-2019 öğretim yılı güz döneminde toplanmıştır. Veri toplama aracı olan görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Görüşme forumunun birinci bölümünde katılımcılara ilişkin kişisel bilgilere, ikinci bölümünde öğretmen adaylarının akreditasyon süreci ile ilgili algı ve deneyimlerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir.

Araştırmacılar tarafından katılımcıların algılarına ve deneyimlerine ilişkin ayrıntılı bilgi elde etmek amacıyla açık uçlu ve esnek bir biçimde oluşturulan bu görüşme soruları, ilk olarak sosyal bilgiler eğitimi alanında biri profesör doktor ikisi doçent doktor olan üç uzmana sunulmuştur. Uzmanlardan alınan dönütler doğrultusunda görüşme sorularına son biçimi verilmiştir.

Bu araştırma kapsamında Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan (24.10.2018 tarih ve 94988 protokol numarası) onay alındıktan sonra araştırma verileri toplanmıştır. Görüşmeler seminer salonunda ve görüşmeyi gerçekleştiren araştırmacının ofisinde yapılmıştır. Katılımcılarla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır.

Verilerin analizi

Bu araştırmadan elde edilen veriler tümevarımsal analiz yoluyla çözümlenmiştir. Tümevarımsal analiz verilerin çözümlenebilir duruma getirilmesi, verilerin sistematik bir biçimde kodlanması ve bu kodlardan temaların oluşturulması basamaklarını içerir. Bu analizde katılımcıların algıları ve deneyimleri birleştirilerek veriler anlamlandırılır ve yorumlanır (Ekiz, 2013).

Araştırma kapsamında veri analizinde ilk olarak ses kayıtları yazılı bir biçimde bilgisayar ortamına aktararak veriler çözümlenebilir duruma getirilmiştir. Yazılı hâle dönüştürülen veriler araştırmacılar tarafından kodlanmıştır. Araştırmacılar kodladıkları verileri karşılaştırmış ve kodlara son biçimi verilmiştir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan kodlardan yola çıkarak temalar ortaya konulmuştur. Verilerin analizi sonucunda beş temaya ulaşılmıştır. Bu beş tema araştırma bulgularında katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılarla desteklenerek sunulmuştur. Bununla birlikte katılımcıların akreditasyon sürecine ilişkin algıları ve deneyimlerine dayanarak oluşturulan kodlar bulgular bölümünde ortaya konmuştur. Bulgular doğrultusunda sonuç, tartışma ve öneriler bölümlerine yer verilmiştir.

İnandırıcılık

Nitel araştırmalarda inandırıcılığı sağlamak için araştırma sürecinin ve sonuçlarının açık, tutarlı ve başka araştırmacılar tarafından teyit edilebilir bir biçimde ortaya konulması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bununla birlikte nitel araştırmalarda inandırıcılığı sağlamada uzman görüşü alma, katılımcı teyidi alma, ses kayıtları yapma ve tüm katılımcıların görüşlerini yansıtma önemlidir (Uzuner, 2005).

Bu araştırmada, araştırma süreci ile sonuçları açık ve anlaşılır bir biçimde ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın görüşme soruları oluşturulduktan sonra uzman görüşüne sunulmuştur. Görüşmeyi gerçekleştiren araştırmacı, katılımcılara araştırmaya katılım sağlamanın gönüllülük esasına dayandığını ve görüşmenin gerçekleştirilmesi sırasında araştırmadan ayrılma hakkına sahip olduklarını ifade etmiştir. Görüşmeler yazılı olarak bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra, bu yazılı formlar katılımcılara sunulmuş ve katılımcılardan araştırmaya yönelik görüşleri ile ilgili teyit alınmıştır.

Araştırmadan elde edilen veriler üç araştırmacı tarafından incelenmiştir. Verilerden hareketle ortaya konulan kodlar ile ilgili görüşler tartışılmış ve elde edilen verileri en iyi yansıtacağı düşünülen kodlar belirlenerek bulgularda sunulmuştur. Bulguların sunumunda tarafsız olunmaya çalışılmış ve bulgularda tüm katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Araştırmanın sınırlılığı

Bu araştırma, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı'nda 2017-2018 öğretim yılı bahar döneminde akreditasyon sürecine katılmış 10 sosyal bilgiler öğretmen adayının görüşleri ile sınırlıdır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın bulguları, görüşmelerden elde edilen verilerinin analizi sonucunda ortaya çıkan beş tema altında sunulmuştur. Verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan temalar aşağıda yer almaktadır:

- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olma sürecine ilişkin algısı
- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olma sürecinde edindiği deneyimler
- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akreditasyon ekibine ilişkin algısı
- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akreditasyon ekibine ilişkin önerileri
- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olmuş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programına ilişkin önerileri

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olma sürecine ilişkin algısı

Araştırmadan elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda öğretmen adaylarının bir programın akredite olma sürecini "programın iyileştirilmesi", "programın belirlenmiş standartlara uygun hâle getirilmesi", "programın denetlenmesi", "programda verilen eğitimin gözden geçirilmesi", "programın değerlendirilmesi", ve "programın niteliğinin artırılmasına yönelik çalışma", "programın belirlenmiş standartlara uygun hâle getirilmesi" biçiminde algıladıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının akredite olma sürecine ilişkin algıları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olma sürecine ilişkin algısı

Programın iyileştirilmesi
Programın denetlenmesi
Programda verilen eğitimin gözden geçirilmesi
Programın değerlendirilmesi
Programın niteliğinin artırılmasına yönelik çalışma
Programın belirlenmiş standartlara uygun hâle getirilmesi

Araştırma katılımcılarından Filiz ve Ceyda akreditasyon sürecini programın değerlendirilmesi olarak algıladıklarını ifade etmişlerdir. Filiz akredite olma sürecini bir programın uygulanması sonucu belli bir düzeye erişmesi ve bu düzeye erişince değerlendirmeye alınması biçiminde algıladığını "Örneğin bizim programımız oluşturuldu, belli bir seviyeye geldi ve o seviyeye geldikten sonra değerlendirmeye alındı. Programın artularının ve eksilerinin göz önünde bulundurulması ve programda olması gereken değişikliklerin yapılması... Programın değerlendirilmesi gibi bir şey oluyor." sözleriyle açıklamıştır. Ceyda akredite olma sürecinin, akreditasyon ekibinin gözlemlerine dayanarak programın değerlendirilmesi süreci olduğu yönündeki algısını şöyle ifade etmiştir: "Şöyle algılıyorum: Otorite olarak kabul edilen bir kurul var. Bu kurul bizim bölümümüze geldi ve bazı kriterlere uygun olarak örneğin işleyiş, verimlilik, düzen gibi bunlarla ilgili gözlem yaptılar ve sonunda değerlendirmeler yaptılar. Böyle bir süreç akreditasyon."

Derya akredite olma sürecinin bir programında dünya çapında belirlenen çeşitli standartlara uygun duruma getirilmesi biçiminde algıladığını ifade etmiştir. Derya'nın akreditasyon sürecine ilişkin algısı şöyledir: "Belirli bir alandaki programın eğitim doğru veriliyor mu, nasıl veriliyor, nelerden yararlanılıyor, bölümün genel işleyişi ne şekilde, sadece eğitim okul içerisinde mi kalıyor yoksa uygulamaya yönelik bir eğitim gerçekleştiriliyor mu gibi dünya çapındaki belirli prosedürlere uygun hâle getirilmesi."

Kadir ve Emre akredite olma sürecini programın denetlenmesi biçiminde algıladıklarını belirtmişlerdir. Kadir akredite olma sürecine ilişkin algısını "Bizim bölümümüz baş vurmuş buraya, bize ve bölüme yararlı olması düşünülmüş ve bu kişiler (akreditasyon ekibi) de bunu test ediyorlar." sözleriyle açıklarken Emre, akredite olma sürecine ilişkin algısını şöyle dile getirmiştir: "Bir test aşaması gibi. Bir araba üretilir meselâ o bir teste çıkarılır eksiklikleri var mı, hataları var mı diye. Yeni bir araba alırken test sürüşü yaparsın, arabayı alırsın ya da almazsın. Bence akreditasyon süreci de öyle."

Naz akredite olma sürecini öğretim elemanlarını ve öğrencileri, akademik bakımdan niteliğin artırılmasına teşvik edici çalışma biçiminde algıladığını ifade etmiştir. Naz akreditasyon sürecine ilişkin algısını şu sözleriyle açıklamıştır:

Belli bir bölümde yapılan çalışmalarda, verilen eğitimde, kabul edilen öğrencilerde niteliğin artırılması çalışması. Hocalarımız daha iyi olmaya yönelik çalışacaklar. Üniversiteye gelen öğrenciler akredite olan bir bölümden mezun olacaklarını bildikleri için bir tık daha akademik anlamda çalışma yapmaya hevesli olacaklar. Bence akredite olma, akademik olarak daha başarılı ve daha nitelikli öğrenciler, öğretmenler ve bölüm.

Araştırmaya katılan öğrencilerden Özgür akredite olma sürecini, programın iyileştirilmesine yönelik çalışma olarak algıladığını "Akreditasyon süreci deyince iyileştirme geliyor aklıma. Programın verimli ve etkili olduğunu anlayabilmek ya da bunu daha iyileştirebilmek, nasıl daha iyi iyileştirebiliriz ortaya koymak" sözleriyle belirtmiştir. Şener'e göre akredite olma süreci "Verilen eğitimin, okulun, her şeyin gözden geçirilmesi akreditasyon süreci. Biz neyiz, ne yapıyoruz, eksikliklerimiz neler? Aldığımız eğitimin yeterli olup olmadığının gözlemlenmesi."dir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olma sürecinde edindiği deneyimler

Araştırmadan elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda öğretmen adaylarının akredite olma sürecine katılım sağlayarak "ziyaret ekibini model alması", "çok yönlü bakış açısı kazanmaya destek olması", "özeleştiri yapması", "öz değerlendirme yapması", "olumlu duygular hissetmesi" ve "olumsuz duygular hissetmesi" biçiminde deneyimler edindikleri ortaya çıkmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olma sürecinde edindiği deneyimler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olma sürecinde edindiği deneyimler

---

Ziyaret ekibini model alması
Çok yönlü bakış açısı kazanmaya destek olması
Özeleştiri yapması
Öz değerlendirme yapması
Olumlu duygular hissetmesi
Olumsuz duygular hissetmesi

Filiz ve Emre akreditasyon sürecinde edindikleri deneyimi, akreditasyon ekibini kendilerine model almak biçiminde belirtmiştir. Filiz akreditasyon ziyaret ekibini model aldığını "Meselâ ben bölümüme isteyerek geldim. Ümitsizim ama kendisine baktığımda evet bir şeyler yapabilirim, şu insan gibi olabilirim dedim. Bu bile benim için bir modeldi." biçiminde dile getirmiştir. Emre akreditasyon sürecine katılmanın kendisine olumlu yansıdığını, ziyaret ekibinin görüşlerinden etkilendiğini ve ziyaret ekibini kendine model aldığını şu sözleriyle ifade etmiştir:

Benim için de bir deneyim oldu, farklı insanları tanıdık, onların deneyimlerini de görüşlerini de aldık, bize olumlu yansıdı. Orada çok iyi donanımlı birisi vardı ve kendime örnek seçebileceğim bir insan oldu. Eğitimle ilgili görüşleri beni etkiledi. Ben de neden öyle olmayayım? Bu akredite süreci sonunda kendime neler katabilirim diye düşündüm. Kendimi nasıl geliştirebilirim diye düşündüm, benim için bu bakımdan olumlu oldu.

Naz akreditasyon sürecine katılmasının çok yönlü bakış açısı kazanmasına katkı sağladığını, öğretimin niteliğinin artırılmasında birçok faktörün etkili olduğunu ve kendisini bu yönde geliştirmesi gerektiğini anladiğini söylemiştir. Naz buna ilişkin görüşünü şöyle açıklamıştır:

İnsanlarla nasıl konuşmanın gerektiğini ya da niteliğin artırılması için neler yapılması gerektiğini öğrendim. Çünkü oraya gelen insanlar "Dersleriniz nasıl?", "Sınıflarınız nasıl?", "Kullandığınız bilgisayarlar sağlam mı?", "Hocalarımız ders işlerken hangi yöntem ve teknikleri kullanıyorlar?", "Yazılı şekilleri nasıl?" gibi sınıftan öğretmene kadar pek çok alanda soru sordular. Ve o zaman baktım ve anladım ki sadece benim öğretmeni sevmem ya da sadece bana göre iyi gelmesi başkalarına göre de iyi gelmesi değilmiş. Kendimi biraz daha geliştirmem gerektiğini düşündüm.

Filiz akreditasyon görüşmesi sırasında akreditasyon ekibi tarafından yöneltilen soruları yeterince örneklendiremediğini, bu durumunun kendini yetersiz hissetmesine neden olduğunu ve özeleştiri yaptığını şöyle belirtmiştir:

Bazı konularda genel olarak hepimizin yetersiz olduğunu düşündüm bu bir özeleştiri. Orada sosyal bilgiler öğretmen adayı olarak oturuyoruz ama birçoğumuz konuşamıyoruz gibi geldi bana. Sorulara tam anlamıyla cevap veremiyorduk, ifade etmede sıkıntı yaşıyorduk gibi geldi. Hani olur ya öğrenciler bir şey söyleyince öğretmenim acaba bana kızar mı diye düşünür, öyle bir şey varmış gibi sezdim ben ortamda. Kendimi geliştirmem gerektiğini hissettim. Meselâ bir şekilde örnek vermem gerekirken, örnek veremedim. O an kendimi yetersiz hissettim.

Ceyda ve Şener akreditasyon sürecinde yer almalarının özdeğerlendirme yapmalarını sağladığını belirtmişlerdir. Ceyda akreditasyon görüşmesinde lisans öğrenimi boyunca aldığı dersleri gözden geçirdiğini "Ben birinci sınıftan bu yana dersleri bir gözden geçirdim böyle de bir deneyim oldu benim için. Gerçekten somut olarak yaşadım bunu. Mutlu oldum, heyecanlandım." biçiminde ifade etmiştir. Şener akreditasyon sürecine uygulama okulu ile yemekhanede görüşme olmak üzere iki farklı biçimde katıldığını, bu süreçte yer almasının kendisinin ve arkadaşlarının özdeğerlendirme yapmasını sağladığını şu sözleriyle dile getirmiştir:

Ben dört yılı bir kendi zihnimden geçirdim, neler yaşadım, neler yaptım dört yıl boyunca diye düşündüm. Ben bu akreditasyon süreci öncesinde ne yaptım diye düşünmemiştim açıkçası ama şimdi her şeyi değerlendirdik. Birinci sınıf, ikinci sınıf, üçüncü sınıf, dördüncü sınıf... Ben de kendime sordum açıkçası şu an ben öğretmen olsam iyi bir öğretmen olabilecek miyim ya da işimin hakkını verebilecek miyim diye düşündüm. Beni buna itti. Kendimi değerlendirdim. Sonra bilgi konusunda bazı eksikliklerimin olduğunu farkına vardım. Orada sadece ben değil diğer arkadaşlarımda kendini değerlendirmiş oldu.

Özgür akreditasyon görüşmesinde olumlu duygular hissettiğini, görüşünün alınmasının kendisini değerli hissetmesini sağladığını belirtmiştir. Özgür buna ilişkin görüşünü şu biçimde açıklamıştır:

Derse gelen hoca 'Arkadaşlar çok rahatsız olduğunuz, sevmediğiniz ders var mı?' diye sordu. Bu bana aslında güzel geldi. Bu programı okuyan benim, birebir program beni yetiştirecek. Benden fikir alınması ve ona göre dönüt verilmesi benim çok hoşuma gitti. Bölümle ilgili benden görüş alınması bana ben de buradaymışım hissi verdi. Kendimi daha önemli hissettim.

Ceyda, Cemal ve Derya, akreditasyon sürecinde okudukları programı temsil ettikleri için sorumluluk hissettiklerini söylemişlerdir. Ceyda akreditasyon görüşmesi esnasında sorumluluk hissettiğini ve dürüst davranması gerektiğinin bilincinde olduğunu "*Şöyle bir sorumluluk bilinci yükleniyor insana: Doğruları konuşayım, ne çok öveyim ne de çok yereyim. Olanı olduğu gibi anlatayım. Kendi bakış açım var, olduğu gibi konuşayım. Dürüst davranmak gerektiğini hiçbir zaman o süreç içinde aklımdan çıkarmadım.*" biçiminde ifade etmiştir. Cemal akreditasyon görüşmesi esnasında heyecanlı olduğunu ve sorumluluk hissettiğini "*Öncelikle oraya gelen hocalar yetkili kişiler gibi görünüyordu, heyecanlandım. Benim için hayatımda katıldığım en resmi görüşmeydi, öyle diyebilirim. Heyecan verici bir deneyimdi. Okulumu, bölümünü temsil ediyorum sorumluluk vardı üzerimde.*" sözleriyle dile getirirken Derya, akreditasyon görüşmesi esnasında hissettiği sorumluluğu şöyle ifade etmiştir: "*Bir de bir deneyim olarak bir sürece dâhil olduğumu hissettim. O süreçte de okulumun bana verdiği bir sorumluluk gibi yani okulu temsil ettiğim için bir sorumluluk hissettim. Bunun sorumluluğunu yaşadım ve deneyimledim bu sorumluluğu.*"

Derya akreditasyon ekibini farklı tutumlar sergiledikleri için samimi bulmadığını, görüşme esnasında öğretmen atamalarından bahsedildiği için olumsuz duygular hissettiğini belirtmiştir. Derya buna ilişkin görüşünü şöyle ifade etmiştir:

Yemekhanede bir hoca çok eleştirel yaklaşırken, sürekli her şeyi sorup sorgularken birisi de üstünden soru sorunca daha doğrusu samimi gelmedi. Meselâ benim sohbet ettiğim hocayla biz çok daha konunun dışında kaldık, okulun dışına çıktık. Atanmaya, atanma oranlarımıza kadar geldi konu. "Sizin KPSS'yi kazanabilmeniz için eğitiminiz yeterli mi?" dedi, bu konuşuldu. Ben bundan çok rahatsız oldum açıkçası.

Berrin de Derya'ya benzer bir biçimde öğretmen atamalarına ilişkin geçen konuşmaların olumsuz duygular hissetmesine neden olduğunu şu sözleriyle dile getirmiştir: "*Atamalar pek yok.' dedi bizimle görüşen hoca. 'Bu akreditasyon size devlette olmasa bile özel okullarda öncelik sağlayacaktır.'* dedi. Atamaya yönelik olumsuz konuştu. Öyle olunca insanda bir üzüntü yarattı."

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akreditasyon ekibine ilişkin algısı

Araştırmadan elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda öğretmen adaylarının akreditasyon ekibine ilişkin "gözlem yapması", "olumlu yaklaşması", "donanımlı olması", "otorite kurması", "ilgisiz olması", "özel davranması", "olumsuz noktalara vurgu yapması" ve "görüşmede içerikten bağımsız konulara yer vermesi" biçiminde görüş belirttikleri ortaya çıkmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akreditasyon ekibine ilişkin algısı Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akreditasyon ekibine ilişkin algısı

Gözlem yapması
Olumlu yaklaşması
Donanımlı olması
Otorite kurması
İlgisiz olması
Özel davranması
Olumsuz noktalara vurgu yapması
Görüşmede içerikten bağımsız konulara yer vermesi

Özgür derse katılım sağlayan akreditasyon ziyaretçisinin dikkatli bir biçimde gözlem yaptığı ve donanımlı bir birey olduğu izlenimi oluşturduğu görüşündedir. Özgür görüşünü şu sözleriyle ifade etmiştir: "*Dersimize gelen hoca çok kendinden emin, hazır ve donanımlı birine benziyordu. Meselâ birisi bir şey söylediğinde sadece oraya odaklanıyordu. Derste herkes bir şey söylüyordu, hoca sadece bir kişiye odaklanıyordu. Mutlaka dönüt veriyordu hoca. Bu da çok önemli, benim çok gözüme çarpmıştı.*"

Ceyda ve Cemal, yemekhanede gerçekleştirilen görüşmede akreditasyon ekibinin olumlu bir ortam oluşmasını sağladığını dile getirmişlerdir. Ceyda akreditasyon ekibinin, yemeğe katılan öğrencilerin düzeyine uygun bir biçimde iletişim kurduğunu ve ortamın samimi olmasını sağladıklarını *"Genellikle olumlu bir hava vardı sohbet havasında geçti diyaloglar. Aslında ziyarete gelen hocalarımız öğrenci gözüyle yaklaştılar, bizim seviyemize inebildiler. Daha resmi bir ortam bekliyordum, bu anlamda olumluydu."* biçiminde açıklamıştır. Cemal'in akreditasyon ekibinin objektif yaklaşım sergilediğine ve öğrencileri konuşturmaya çalıştığına ilişkin görüşü şöyledir: *"Hocalar öğrencilerin fikirlerini dinlemeye çalışıyorlardı. Genel olarak samimiler ki biraz da ağızımızdan laf almaya çalışıyorlar gibiydi. Hitabetleri iyiydi hocaların. Bence tarafsız yaklaşılmaya çalışıyorlardı, önyargıyla gelmemişlerdi."*

Şener akreditasyon ekibinin gerçekleştirdiği görüşmelerde açık uçlu sorular yöneltmelerinin etkili olduğuna ilişkin görüşünü şöyle ifade etmiştir: *"Açıkçası elimize bir form verip bunu işaretler misiniz gibi bir şey olmadı. Görüşümüzü sözlü bir şekilde söyledik, kendimizi ifade ettik. Bize açık uçlu sorular soruldu, biz de ne düşünüyorsak o şekilde konuştuk ve bence etkili, sağlıklı oldu."*

Kadir derste gözlem yapan akreditasyon ziyaretçisinin öğrencileri motive edecek biçimde konuşması beklentisinde olduğunu ancak akreditasyon ziyaretçisinin sınıfta otorite kurduğunu şu sözleriyle belirtmiştir: *"Bizi sunuyor gibiydi. Bizim gözlerimizin içine bakarak 'Biz ne düşünüyoruz', 'Gerçekten ciddi miyiz, değil miyiz?' 'Endişe var mı yok mu?' gibi baktı, bunu anladım. Gelen kişiyi tanımadığımız için bizi biraz daha motive eden şeyler söylemesini isterdim ancak gelen kişi üzerimizde bir otorite kurdu."*

Filiz akreditasyon ekibinde yer alan bir ziyaretçinin yemekhane görüşmesi sırasında ilgisiz olduğu ve görüşmeye aktif katılım sağlamadığı yönündeki görüşünü *"Akreditasyon ekibinde yer alan o ziyaretçinin de görüşmelere katılmasını, bir aktiflik göstermesini beklerdim. Ziyaretçi, bir şeyler yazıyordu ama sanki kafası başka bir yerde gibiydi."* sözleriyle ifade etmiştir.

Naz yemekhanedeki görüşmede akreditasyon ekibinin olumsuz noktalara vurgu yapmak istediğini ve bu nedenle akreditasyon ekibini öznel bulduğunu dile getirmiştir. Naz bu konudaki görüşünü şu biçimde açıklamıştır:

Hocalardan memnun musunuz dediler, evet memnunuz dedik. Ders işlenişinden memnun musunuz dediler, evet memnunuz dedik. Sınavları değerlendirmeden memnun musunuz dediler, memnunuz. Olumsuz bir şeyler de duymak istediler. Ben bu konuda biraz öznel buldum. Evet, art niyet yoktu ama bazı durumlarda olumsuz şeyler de olmayabilir. Oraya gelen öğrenciler olumsuzu görmemiş de olabilir. Eleştiri yapmak için eleştiri yapmamak lâzım. Hatta ondan sonra ikinci sınıflar KPSS'de atama olmuyor demişti. Aslında bunlar bizim bölümle ilgili değil, devletin siyasi politikaları ile ilgili bir şey. Artık eleştirecek bir şey bulamadığımız için en son onu söylemişlerdi.

Berrin ve Filiz akreditasyon ekibinin yemeğe katılan öğrencileri gruplara ayırdığını ve kendileri ile görüşme yapan akreditasyon ekibi ziyaretçisinin görüşmede içerikten bağımsız konulara yer verdiğini ifade etmiştir. Berrin kendileri ile görüşen akreditasyon ziyaretçisi ekip üyesinin içerikten bağımsız konulara yer verdiğini *"Nerelisiniz diye sordu, kendinden bahsetti. Kendi yaşadığı zorlukları anlattı. Yurtta kalmış arkadaşlarıyla sorun olmuş onları anlattı. 'İnsan böyle deneyimler edindikçe daha da olgunlaşıyor.' dedi. Rehberlik uzmanı gibi konuştu, şaşırtdım. Akreditasyonla ilgili öyle derinlemesine bir şey konuşmadı."* Filiz ise akreditasyon ziyaretçisi ekip üyesinin içerikten bağımsız konulara yer vermesine ilişkin görüşünü şöyle açıklamıştır:

Açıkçası akreditasyon görüşmesinde biz kendi bölümümüzde ilgili çok konuşmadık onun yerine böyle bir alana yönelmememiz gerektiğini, birkaç alana yönelmemiz gerektiğini sadece sosyal bilgilerle kalmamamız gerektiğini istiyorsak peşinden gitmemizi söyledi. Ama aynı zamanda farklı şekilde farklı alanlara odaklanmamız gerektiğini söyledi. Öğrencilere model olmak gibi bir şeydi belki de o an yaptığı, iyi bir şeydi. Ancak ben genel olarak baktığımda bölümle ilgili bir şey konuşulmadığını gördüm.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akreditasyon ekibine ilişkin önerileri

Araştırmadan elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda öğretmen adaylarının akreditasyon ekibine ilişkin "bölüme ait bir ortamda görüşme", "birebir görüşme", "sessiz bir ortamda görüşme", "öğrencileri gruplara ayırmadan görüşme", "Öğrenci görüşmelerine daha uzun zaman ayırma" ve "sosyo-kültürel etkinliklere yönelik sorulara yer verme" biçiminde öneriler sunduğu ortaya çıkmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akreditasyon ekibine ilişkin önerileri Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akreditasyon ekibine ilişkin önerileri

---

Bölüme ait bir ortamda görüşme
Birebir görüşme
Sessiz bir ortamda görüşme
Öğrencileri gruplara ayırmadan görüşme
Öğrenci görüşmelerine daha uzun zaman ayırma
Sosyo-kültürel etkinliklere yönelik sorulara yer verme

Özgür, Ceyda ve Naz, akreditasyon sürecinde öğrencilerle bireysel görüşmelerin gerçekleştirilmesinin daha etkili olabileceğini düşünmektedir. Özgür buna ilişkin önerisini *"Ben birebir görüşme olmasını da isterdim. ben Herkes sınıftayken belki bazı düşüncelerimi söylemek istemiyorum ama birebir görüşme de onları söylemek daha iyi olabilirdi."* sözleriyle belirtmiştir.

Derya, Filiz ve Naz akreditasyon ekibinin öğrencileri 1, 2, 3 ve 4. sınıf olarak gruplara ayırmadan toplu bir biçimde öğrencilerden görüş almalarını önermişlerdir. Derya akreditasyon görüşmesinin toplu bir biçimde gerçekleştirilmesi ile tüm öğrencilerin görüşlerine ilişkin fikir sahibi olunabileceğini düşündüğünü *"Gruplara ayrılmadan toplu görüş alınmalı. Aynı ortamdaydık ama ben açıkçası 1, 2 ve 4. sınıfların da düşüncelerini merak ediyordum. Sadece üçle sınırlı kaldık. Hocaların gruplara ayırmadan soruları yöneltip bizlerin de söz hakkı alarak sırayla soruları yanıtlamasını isterdim"* sözleriyle açıklamıştır. Filiz ise öğrencileri gruplara ayırmadan yapılan görüşme ile akreditasyon ekibinin yönelttiği tüm soruları yanıtlamanın mümkün olabileceğine ilişkin görüşünü şöyle belirtmiştir:

Grup olduğumuz için kendimizi ifade edemediğimiz yerler oldu. Meselâ ben oradaki beyefendiyi duyuyordum sorularına verebilecek çok güzel cevaplarım vardı ama onun grubunda değilim diye sorularına cevap vermeyip diğer gruba yönelmek zorunda kalıyordum. Topluca bir ortamda öğrencilere sorular yöneltip cevap hakkı verilebilirdi. Ben bunu tercih ederdim.

Naz akreditasyon görüşmesinin bölüme ait bir ortamda ya da bir sınıfta toplu olarak gerçekleştirilmesini önermektedir. Naz bu önerisini şöyle açıklamıştır:

Görüşmeyi her kademedeki öğrencilerin bulunduğu sınıfta ya da bölüme ait bir yerde yapmaları gerekirdi bence. Çünkü bizim bölümümüzle ilgili ve tüm üniversitenin geldiği bir yeri yemekhane. Meselâ şimdi gruplara ayırdılar, nasıl oldu birisi üçüncü sınıflar ile konuşmuş oldu, birisi dördüncü sınıflar ile konuşmuş oldu. Neye göre belirlediler kriterleri, neye göre değerlendirdiler bizim yaptığımız görüşmeyi? Bunu ben anlayamadım.

Cemal, Ceyda ve Filiz yemekhanedeki görüşme ortamının gürültülü olduğunu ve bu durumun görüşmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Ceyda öğrencilerle gerçekleştirilen akreditasyon görüşmesinde sessiz bir ortamın tercih edilmesine ilişkin önerisini *"Bizim görüştüğümüz yer açıkçası çok iyi bir yer değildi. Yemekhanede toplanmıştık biz. Diğer öğrencilerin sesleri de karışıyordu. İnce uzun bir masaydı. Daha sessiz ve sakın bir yerde, çay toplantısı gibi olsaydı bence daha verimli olabilirdi."* biçiminde ifade etmiştir. Filiz ise akreditasyon ziyaretinde öğrencilerle gerçekleştiren görüşmelerde ortamın sessiz olması gerektiğine ilişkin önerisini şöyle açıklamıştır:

Şu an sizinle olduğum gibi sessiz bir ortam olsaydı ben daha rahat olabilirdim. Bu önemli bir görüşmeydi, bir üniversitenin bir öğretmenlik programına değerlendirmeye geliyorlar. Ancak orada herkes etrafında yemek yiyor, çatal kaşık bıçak sesleri geliyor, gelen giden oluyor. Böyle olunca ister istemez görüşmeye odaklanamıyorduk.

Filiz akreditasyon görüşmesinde bölümde gerçekleştiren etkinliklere ilişkin sorulara yer verilmesi beklentisinde olduğunu *"Ben şunu beklerdim, bölümde gerçekleştirilen etkinliklerin neler olduğunu, neler yaptığımızı neler yapmadığımızı ya da yapmak istediğimiz şeyler oldu olup olmadığını. Böyle sorular sormalarını bekliyordum, ama o yoktu yani sorulmadı."* sözleriyle ifade etmiştir. Ceyda ise akreditasyon görüşmesinde bölümde gerçekleştirilen sosyo-kültürel etkinliklere ilişkin sorulara yer verilmesi önerisini *"Sordukları sorular genellikle derslerin işleniş ve sınavlardı. Örneğin sosyo-kültürel etkinlikler denilebilirdi. Ya da bölüm olarak sizin kendinize has özel plan program etkinlikleriniz var mı bunlar sorulabilirdi."* biçiminde dile getirmiştir.

Şener ve Emre, akreditasyon ziyaretinin süre olarak kısa olduğunu ve akreditasyon ziyaretinde öğrenci görüşmelerine daha uzun zaman ayrılması gerektiğini düşünmektedir. Emre ziyaretçi ekibin öğrencilerle

görüşme için kısa bir zaman ayırdığı yönündeki görüşünü *"Birlikte oturduk, yemek yedik. Aynı gruplar halinde konuştular, ortak bir konuşma olmadı. Her biri 4-5 kişinin etrafında oturup onlarla sohbet etti. Nasıl bir araştırma süreci izliyorlar bilmiyorum ama bence sürece daha aktif katılabilirler. Daha detaylı zaman ayırabilirlerdi bizimle görüşme için."* sözleriyle ifade etmiştir. Şener ise öğrencilerle gerçekleştirilen görüşmelerin aceleye geldiğini düşündüğünü ve akreditasyon ekibinin öğrencilerle bireysel görüşmeler yapmasının etkili olabileceğini şöyle ifade etmiştir: *"O günü onların açısından biraz sıkıştırarak yaptılar. Biraz daha zaman ayırıp okulda biraz daha kalabilirlerdi. Bazı şeylerin aceleye geldiğini düşünüyorum. Sanırım Eskişehir'de değillerdi başka bir yere gitmeleri gerekiyordu, zaman sıkıntıları vardı. Bence Eskişehir'de konaklayıp bir gün hepimizle tek tek görüşebilirlerdi."*

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olmuş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programına ilişkin önerileri

Araştırmadan elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda öğretmen adaylarının akredite olmuş sosyal bilgiler öğretim programına ilişkin "ders içeriğine yönelik kitap okumaya teşvik etme", "öğrencilere ilgileri doğrultusunda rehberlik yapma", "uzaktan eğitimle verilen dersleri örgün olarak verme", "bilimsel etkinliklere katılıma teşvik etme", "öğrencilere yönelik projeler üretme" ve "öğretim elemanları tarafından akreditasyona ilişkin araştırmalar yapma" biçiminde öneriler sundukları ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının akredite olmuş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı'na ilişkin önerileri Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olmuş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programına ilişkin önerileri

---

Ders içeriğine yönelik kitap okumaya teşvik etme
Öğrencilere ilgileri doğrultusunda rehberlik yapma
Uzaktan eğitimle verilen dersleri örgün olarak verme
Bilimsel etkinliklere katılıma teşvik etme
Öğrencilere yönelik projeler üretme
Öğretim elemanları tarafından akreditasyona ilişkin araştırmalar yapma

---

Filiz akredite olmuş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı öğretim elemanlarının öğrencileri dersin içeriği ve öğrencilerin ilgileri doğrultusunda kitap okumaya teşvik edebilecekleri önerisini *"Meselâ tarih derslerinde öğretmenimiz kitaplardan bahsediyor ama o kitabı okumadığımız, bilmediğimiz için hepimiz bakıyoruz. Derste bu teşvik edilebilir."* sözleriyle dile getirmiştir. Özgür akredite olmuş programda çalışan öğretim elemanlarının ilgilerine yönelik olarak öğrencilere rehberlik yapmasını önermiştir. Özgür bu önerisini şu biçimde açıklamıştır: *"Hocalar öğrencilerin ilgileri konusunda daha yol gösterici olabilirler. Meselâ ben tarihte çok güzel neden sonuçları ya da olaylar arasındaki bağlantıyı kuruyorum. Bana tarihte biraz daha ilgisi yoğunmuş onun o alanda uzman ulaşabilirsin, kitap okuyabilirsin demesini beklerim."*

Şener akredite olmuş Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı'nda uzaktan eğitim ile verilen derslerin örgün eğitim ile verilmesini önermektedir. Şener bu önerisini şöyle dile getirmiştir: *"Uzaktan eğitimle verilen derslerin örgün olarak verilmesini isterim, İngilizce ve Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi. Hem bize bilgi vermiyorlar uzaktan eğitimle hem de bir sınava tabi tutuluyoruz. Birçok öğrencinin derdi oldu aslında İngilizce dersleri. Onun yerine örgün olsun isterim."*

Naz akredite olmuş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı öğretim elemanlarının öğrencileri bilimsel etkinliklere katılım konusunda teşvik etmelerini önermiştir. Naz buna ilişkin görüşünü şöyle dile getirmiştir: *"Sempozyumlara katılmak, oralarda bildiri sunmak için hocaların öğrencilere biraz daha baskı demiyorum ama teşvik etmesini öneririm. Nasıl bir vize, final varsa onu da vize final gibi zorunlu bir şey olarak yaptıklarını isterdim ben, makale yazdırılmasını isterdim."* Naz aynı zamanda akredite olmuş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı öğretim elemanlarının öğrencilere yönelik projeler üretebilecekleri ve akreditasyon konusunda çeşitli araştırmalar yapabilecekleri görüşündedir. Naz buna ilişkin görüşünü şöyle ifade etmiştir:

Bence akreditasyon hocalarımız için makale yazılabilecek proje üretilebilecek bir konu oldu. Öğrencilerinin niteliğinin geliştirilmesi açısından hocalarımızın daha aktif olacağını düşünüyorum. Meselâ hocalarımız bizim geçen yıl mezun olan dördüncü sınıf öğrencileri ile bu yıldan itibaren girip mezun olacak dördüncü sınıf öğrencileri arasındaki farkları araştırabilir. Yine öğrencilere yönelik TÜBİTAK için proje üretmeye daha çok çalışırlar, daha çok makale üretmeye çalışabilirler.

Derya akredite olmuş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı'nın bilimsel çalışmalara yönelik çeşitli kurumlardan destek alabileceğine ilişkin görüşünü *"Bölümün YÖK, ÖSYM ya da Üniversitemiz yönetimi tarafından bazı bilimsel araştırmalara yönelik daha çok destek alabileceğini düşünüyorum, bence böyle olmalı."* sözleriyle ifade etmiştir.

Araştırma sonucunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olma sürecine ilişkin algısının programda verilen eğitimin gözden geçirilmesi, programın iyileştirilmesi, denetlenmesi, standartlara uygun duruma getirilmesi ve değerlendirilmesi biçiminde olduğu ortaya çıkmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olma sürecine katılım sağlamaları ile özeleştir ve özdeğerlendirme yapmalarına, çok yönlü bakış açısı kazanmalarına destek olmasına yönelik deneyimler edindikleri soncuna ulaşmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adayları akreditasyon ekibinin öğrencilerle gerçekleştirdiği akreditasyon görüşmelerine ilişkin çeşitli öneriler getirmişlerdir. Bununla birlikte araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmen adayları akredite olmuş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı'na ilişkin beklentilerini ders içeriğine yönelik kitap okumaya teşvik etme, bilimsel etkinliklere katılıma teşvik etme, öğrencilere yönelik projeler üretme ve öğrencilere rehberlik etme olarak belirtmişlerdir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Yükseköğretimde öğrencinin öğrenmesindeki sorumluluğu üstlenen üniversite "öğrenme" üretmektedir ve bunun güvence altına alınması için akreditasyon gerekli görülmektedir (Hesapçioğlu, Bakioğlu ve Baltacı, 2001). 2016 yılından itibaren ÖSYM Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu'nda hangi üniversitenin hangi programının akreditasyona sahip olduğu bilgisi yer almaktadır. Akreditasyon, öğrencilere lisansüstü eğitim ve yurtdışında eğitim başvurularında, öğrenci değişim programlarında yarar sağlamaktadır. Üniversitelerin verdikleri eğitimin niteliğini göstermek için ulusal ve uluslararası bağımsız kurumlardan aldıkları kalite belgeleri öğrencilerin üniversite tercihlerinde etkili olmaktadır (Aküzüm ve Saracoğlu, 2018). Bu araştırmada, akreditasyon değerlendirme sürecine katılmış sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akreditasyon sürecini nasıl algıladığını ve akreditasyon sürecine ilişkin deneyimlerini anlamak amaçlanmıştır. Türkiye'deki üniversitelerde bir kalite güvence sistemi olarak açıklanan akreditasyon sürecinin etkili bir biçimde yürütülebilmesi için bu sürecin en önemli katılımcılarından olan öğrencilerin bu süreci nasıl tanımladığının ve algıladığının anlaşılması oldukça önemlidir.

Bu araştırma kapsamında yer alan bulgularından biri sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akreditasyon sürecini nasıl tanımladıklarıyla ilgilidir. Akreditasyon YÖK (2015) tarafından "bir dış değerlendirici kurum tarafından belirli bir alanda önceden belirlenmiş akademik ve alana özgü standartların bir yükseköğretim programı tarafından karşılanıp karşılanmadığını ölçen değerlendirme ve dış kalite güvence süreci" olarak tanımlanmaktadır. Şenol ve diğerleri (2018) de yaptıkları araştırmada bu araştırma sonuçlarıyla benzer biçimde hemşirelik öğrencilerinin %60'ının akreditasyonun kaliteyi, imajı güçlendirdiği görüşünde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmen adayları akreditasyon sürecini "programın test edilmesi", "programda verilen eğitimin gözden geçirilmesi", "programın değerlendirilmesi" ve "programın niteliğinin artırılmasına yönelik çalışma" biçiminde tanımlamışlardır. Ayrıca öğretmen adaylarının "programın iyileştirilmesi" ve "programın belirlenmiş standartlara uygun hale getirilmesi" gibi geleceğe yönelik ve akreditasyon sürecinin nihai amacıyla uyumlu bir amacı da tanımlarına dahil ettikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının programların akreditasyonuna ilişkin algılarını inceleyen bir araştırmada (Ünal, Semerci ve Semerci, 2017) öğretmen adaylarının akreditasyon sürecinde "nitelik", "mekan", "kütüphane" ve "kalite" temalarında odaklandıkları ve süreci bu temalara dayalı tanımladıkları bulgusu elde edilmiştir. Semerci (2017) de yaptığı araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının eğitim-öğretim gördükleri ortamın ve eğitim-öğretim kalitesini artırmanın yollarından birinin programın akreditasyon sürecinin başlatılması görüşünde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın diğer bir bulgusu ise sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olma sürecinde gerçekleştirilen ziyarete ilişkin deneyimlerini belirlemektir. Bu araştırma kapsamında, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akredite olma sürecine ziyaret sırasında katılım sağlayarak ziyaret ekibini model aldığı, ziyaret ekibinin üyeleri ile özdeşim kurdukları ve bu deneyimden kendi kişisel ve mesleki gelişimlerinin olumlu biçimde etkilendiği bulguları elde edilmiştir. Bu deneyimin öğretmen adayları için bir sosyal öğrenme ortamına dönüştüğü ve öğretmen adaylarında kazanılmış olması beklenen çok yönlü bakış açısı ile olayları ve kişileri değerlendirebilme ve özeleştir yapabileme becerilerinin kazanılmasına katkı sağladığı araştırmanın bulguları arasındadır. Buna ek olarak, bazı katılımcılar okudukları programı temsil ettikleri için "sorumluluk" hissettiklerini ve kendilerine görüşlerinin sorulmasının, kendilerine ve düşüncelerine değer verildiğini

hissetmelerine yol açtığını söylemişlerdir. Diğer taraftan akreditasyon ekibi tarafından yöneltilen soruların yeterince örneklendirilerek yanlanamamasını bir katılımcının kendisini yetersiz hissetmesine neden olduğu ise araştırmanın diğer bir bulgusudur. Türkiye’de öğretmen eğitiminde akreditasyon çalışmaları yeni başladığından, bu sürece katılım göstermiş az sayıda öğretmen adayı olduğu söylenebilir. Nitekim alan yazında akreditasyon sürecine katılmış öğretmen adaylarının görüşlerini ele alan çalışmalara da rastlanmadığından bu araştırmada elde edilen öğretmen adaylarının akredite olma sürecinde gerçekleştirilen ziyarete ilişkin deneyimleri ile ilgili bulgular akreditasyon sürecinin geliştirilmesi bakımından önemli görülmektedir.

Sosyal öğrenme ortamlarında öğrencilerin model aldıkları yetişkinlerin davranışlarında tutarsızlık hissetmeleri, bu deneyimi olumsuz bir biçime dönüştürerek o ilişkide güven duygusunu sarsabilir (Köse ve Demir, 2014). Bu nedenle akreditasyonun geçerlik ve güvenilirliğinden söz edebilmek için akreditasyon sürecinde yer alan öğretmen adaylarının akreditasyon ziyaret ekibi ile ilgili görüşleri önemli görülmektedir. Hesapçoğlu, Bakıoğlu ve Baltacı (2001) tarafından “Eğer akreditasyon salt kesin olarak önceden belirlenmiş gerçeklerin tespit edilmesi süreci değil de biraz yoruma ve yaratıcı yeniden yapılanmaya izin veren bir süreç ise karar verenlerin tecrübeleri ve ortak anlayışları çok büyük önem kazanmaktadır.” açıklamasıyla akreditasyon ekibinin sergiledikleri davranışların önemini vurgulamıştır. Akreditasyonun etkili işleme için standartları iyi bilen, ziyaret için belirlenmiş bir protokolü izleyen ve standartlara dayalı olarak adil yargılara varan eğitilmiş uzman değerlendiriciler topluluğunun olması gerekmektedir (YÖK, 1999).

Bu çalışmada da sürecin katılımcıları olan öğretmen adaylarının ziyaret ekibine ilişkin algısı belirlenmeye çalışılmıştır. Bazı öğretmen adayları ziyaret ekibinin kendilerine açık uçlu ve öğrencilerin düzeyine uygun sorular yönelterek olumlu ve samimi bir iletişim ortamı sağlamalarına karşın, bazı görüşmelerde olumsuz örnekler duymaya fazlaca odaklandıklarını ve içerikten bağımsız konulara ilişkin sorular sorduklarını ve bu nedenle bu görüşmelerin “öznel” olarak nitelendirilebileceğini belirtmişlerdir. Bu durumun ise kendilerinin süreçle ilgili “olumsuz duygular” hissetmelerine neden olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca, araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmen adayları, akreditasyon ziyareti sırasında fark ettikleri bazı olumsuzluklara olası çözüm yolları da önermişlerdir. Öğretmen adayları, 1, 2, 3 ve 4. sınıf olarak gruplara ayırarak yapılan görüşmelerin yerine sınıf ayırmasına gitmeden toplu bir biçimde öğrencilerden görüş alınmasının daha etkili olabileceğini belirtmişlerdir. Öğretmen adayları bu görüşmelerin yemekhane gibi gürültülü bir ortam yerine daha sessiz bir ortamda örneğin bölüme ait bir odada ya da bir sınıfta gerçekleştirilmesini önermişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmen adayları görüşmeler sırasında bölümde gerçekleştirilen sosyo-kültürel etkinliklere ilişkin sorulara yer verilmesinin, ziyaret ve görüşme sürelerinin daha uzun tutulmasının bu ziyareti daha etkili kılacağına ve bu şekilde programının kalitesine dair daha gerçekçi veriler elde edilebileceğine inandıklarını belirtmişlerdir.

Bu araştırmada, sosyal bilgiler öğretmen adayları akredite olmuş Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programının nasıl iyileştirilebileceğine yönelik önerilerde bulunmuşlardır. Kayan ve Adıgüzel (2017) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının çağın gereksinimlerini karşılayabilecek nitelikte öğretmenlerin yetiştirilmesi, öğretmen eğitiminde kalite ve verimliliği artırılması için öğretmen yetiştiren kurumların belli standartlara sahip olmasının sağlanmasının önemli ve gerekli olduğu görüşünde oldukları bulgusunu elde etmiştir. Bir başka deyişle öğretmen adayları akredite edilmiş öğretmen eğitimi programlarından çağın gereksinimlerini karşılaması, kalitenin sağlanması gibi kimi beklentileri bulunmaktadır. Bu beklentiler öğrencilerin kendileri için daha iyi bir hayat kurma isteği ve içinde buldukları sosyo-ekonomik durumu iyileştirmek için yükseköğretime yöneldikleri ve bunun için de kaliteli ve belli standartlara sahip kurumlarda eğitim alma isteği ile doğrudan ilişkilidir (Pietkiewicz, 2015). Buna ek olarak, Parri (2006) ise yükseköğretim kurumlarında kaliteyi dönüşüm ve yeniden şekillenme olarak tanımlamış ve öğrencilerin hayatı anlayışlarının, tutumlarının ve hayattaki amaçlarının üniversite eğitimleri boyunca yeni bir şekil almasının kalite anlamına geleceğini savunmuşlardır. Bu araştırmada da katılımcılar akredite edilen bir programdan kendilerine ilgileri doğrultusunda daha fazla rehberlik yapılması, katıldıkları derslerin içeriklerine yönelik kitap okumaya ve bilimsel etkinliklere katılmaya teşvik edilmeleri gibi beklentileri olduğunu açıklamışlardır. Ayrıca, uzaktan eğitim yoluyla verilen bazı derslerin örgün olarak da okutulmasının, öğrencilere yönelik projeler üretilmesini ve öğretim elemanları tarafından akreditasyona ilişkin araştırmalar yapılmasının da programın niteliğini arttırmasına katkı sağlayacağına inandıklarını belirtmişlerdir. Meraler ve Adıgüzel (2012) araştırmalarında yükseköğretimde kalite göstergelerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini ortaya koymuştur. Bir başka deyişle Meraler ve Adıgüzel (2012)’in araştırma sonucuna göre akredite olarak kalitesi ortaya konulmuş bir programdan öğretmen adayları engelli öğrencilere sunulan hizmetlerin yeterli olmasını, öğretim elemanlarının yurt dışında eğitim almış olmasını, öğrencilere sunulan eğitimin niteliğini arttıracak eğitsel destek hizmetlerinin yeterli olmasını, üniversite kütüphanesinde zengin basılı ve elektronik kaynakların

olmasını, üniversitede demokratik bir ortamın olmasını, üniversitenin dünyanın iyi üniversiteleri sıralamasında yer almasını ve üniversitenin burs verme oranı ve yarı zamanlı iş olanağı sağlamasını beklemektedir.

Araştırmanın bulgularına dayalı olarak şu öneriler getirilebilir:

- Akreditasyon ziyaretinin ve görüşme sürelerinin yeterince ve güvenilir veri etmeye olanak sağlayacak biçimde uzatılması,
- Ziyaret sırasında öğrencilerle gerçekleştirilen görüşmelere ilişkin ortamların belirlenmesinde bölüme ait bir ortamda, gürültüden uzak ortamlar tercih edilmesi, hem bireysel görüşmeler hem grup görüşmeleri gerçekleştirilmesi,
- Görüşmeler sırasında sosyo-kültürel etkinliklere ilişkin sorulara yer verilmesi,
- Akreditasyon ziyaret ekibinin öğretmen adaylarına model olması ve nesnel davranması,
- Akredite edilen programda öğrenim gören öğretmen adaylarına daha çok rehberlik yapılması, öğretmen adaylarının bilimsel etkinliklere katılımlarının teşvik edilmesi,
- Görüşmeler sırasında sorulan soruların amaca uygun olması ve sadece olumsuz örnekleri duymaya fazlaca odaklanılmaması,
- Öğretim elemanlarının akreditasyon sürecini nasıl algıladığını ve deneyimlerini anlamaya yönelik araştırmalar yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Ada, S. ve Baysal, Z. N. (2013). *Pedagojik-androgojik formasyon ve Türkiye’de öğretmen yetiştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Adıgüzel, A. (2008). *Eğitim fakültelerinde öğretmen eğitimi program standartlarının gerçekleşme düzeyi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye.
- Adıgüzel, A. ve Sağlam, M. (2009). Öğretmen eğitiminde program standartları ve akreditasyon. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 83-104.
- Akçamete, G. (2007). *Çeşitli ülkelerde akreditasyon. Eğitim bilimleri bakış açısıyla eğitim fakülteleri ve akreditasyon çalıştay*. Ankara: AÜ. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Aktan, C. C. ve Gencel, U. (2010). Yükseköğretimde akreditasyon. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 137-146.
- Aküzüm, C. ve Saraçoğlu, M. (2018). Akreditasyon sürecine hazır olma durumu: Eğitim fakültesi üzerine bir uygulama. *International Social Sciences Studies Journal*, 4(26), 5772-5784.
- Arslan, B. (2008). *Öğretmen eğitiminde akreditasyon ve Türkiye için bir model önerisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Ataman, O. ve Adıgüzel, A. (2019). Türkiye ve Avustralya öğretmen yetiştirme sistemleri ve akreditasyon modellerinin karşılaştırmalı incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 12(2), 678-700.
- Avşar (2012).
- Bakioğlu, A. ve Durmaz, B. (2017). Hindistan, Avustralya, Amerika, Türkiye’de eğitimde akreditasyon kuruluşları. A. Bakioğlu (Ed.), *Karşılaştırmalı eğitim, politikalar, göstergeler, bağlamlar* (ss.181-207). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Can, A. (2005). *İngilizce öğretmeni yetiştirme programının kazandırdığı konu alanı öğretmen yeterliklerinin standartlara göre değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Çakıl, R. Z. (2006). *Eğitimde toplam kalite yönetimi - İstanbul ilçe milli eğitim müdürlerinin eğitimde kaliteyi algılayış düzeyleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Dağdelen, O. (2017). *Toplam kalite yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Doğan, İ. (1999). Eğitimde kalite ve akreditasyon sorunu: Eğitim fakülteleri üzerine bir deneme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 20(20), 503-519.
- EPDAD, 2020. Öğretmen eğitiminde program değerlendirme ve akreditasyon. 10.01.2020 tarihinde www.epdad.org adresinden erişildi.
- Erkuş, L. (2009). *Eğitim fakültelerinin akreditasyon sürecine hazır olma durumuna ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye.
- Erkuş, L. ve Özdemir, S. (2010). Eğitim fakültelerinin akreditasyon sürecine hazır olma durumuna ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerinin değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(3), 118-133.

- Ekiz, D. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erişen, Y. (2001). *Öğretmen yetiştirme programlarına ilişkin kalite standartlarının belirlenmesi ve fakültelerin standartlara uygunluğunun değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Göngör, A. (2019). *Eğitimde kalite ve akreditasyon*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Grossman, G., Sands, M. K. ve Brittingham, B. (2010). Teacher education accreditation in Turkey: The creation of a culture of quality. *International Journal of Educational Development*, 30(1), 102-109.
- Harman, G. S. ve Meek, V. L. (2000). Repositioning quality assurance and accreditation in Australian higher education. Australia : Higher Education Division, Department of Education, Training and Youth Affairs.
- Hasbun, T. C. ve Rudolph, A. (2016). Navigating the waters of accreditation: Best practices, challenges, and lessons learned from one institution. *Sage Open*, 6, 2.
- Hesapçioğlu, M., Bakioğlu, A. ve Baltacı, R. (2001). Öğretmen eğitiminde sorumluluk ve akreditasyon. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 143-160.
- Karslı M. D. ve Güven, S. (2011). Öğretmen yetiştirme politikaları. S. A. Kilimci (Ed.), *Türkiye’de öğretmen yetiştirme* (ss.53-83). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Karslı M. D. (2012). Eğitim biliminin iki temel kavramı. M. D. Karslı (Ed.), *Eğitim bilimine giriş* (ss.1-28). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kavak, Y. (2007). *Çeşitli ülkelerde akreditasyon. Eğitim bilimleri bakış açısıyla eğitim fakülteleri ve akreditasyon çalıştay*. Ankara: AÜ. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Kavak, Y. (1999). Öğretmen eğitiminde yeni bir yaklaşıma doğru: Standartlar ve akreditasyon. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 19, 313- 324.
- Kaya, M. (2017) . Çeşitli ülkelerin öğretmen eğitiminde kalite güvencesi kurumları ve Türkiye için öneriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(39), 411-418.
- Kayan, M. F. ve Adigüzel, A. (2017). Türkiye’de öğretmen eğitimi program standartları ve akreditasyonuna ilişkin ulusal düzeyde yapılan çalışma sonuçlarının incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 62, 85-102.
- Kilimci, S. (2006). *Almanya, Fransa, İngiltere ve Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırılması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye.
- Köse, M. ve Demir, E. (2014). Öğretmenlerin rol modeli hakkında öğrenci görüşleri. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 4(1), 08-18.
- Küçük, O. (2016). *Toplam kalite yönetimi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Memduhoğlu, H. B., Uçar, R. ve Uçar, İ. H. (2017). *Örnek uygulamalarla eğitimde yaratıcılık yaratıcı okul yaratıcı öğretmen*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. (S. Turan, Çev.) Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Meraler, S. ve Adigüzel, A. (2012). Eğitim fakültesi öğrencilerinin yükseköğretimde kaliteye ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 123-144.
- Özçelik, C. ve Sağlam, D. (2017). Öğretmen adaylarının ilköğretim matematik öğretmenliği programının akreditasyonuna ilişkin görüşleri. *Uluslararası Öğretmen Eğitimi ve Akreditasyon Kongresi*, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi-Marmara Üniversitesi.
- Özçiçek, Yunus ve Karaca, Arzu. (2019). Yükseköğretim kurumlarında kalite ve akreditasyon: mühendislik eğitim programlarının değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi İİBF Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(1), 114-149.
- Parri, J. (2006). Quality in higher education. *Vadyba / Journal of Management*, 2(11), 107-111.
- Pietkiewicz, T. (2015). Critical review: Neoliberalism’s war on higher education by Henry A Giroux, *Policy Futures in Education*, 14(2), 300-305.
- Seggie, F. N. ve Bayyurt, Y. (2015). *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Semerci, Ç. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının programlarının akreditasyonuna ilişkin görüşleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-5.
- Senol, S., Ardahan S. S., Kekeç, B., Orhan, A. ve Sevinç, L. (2018). Öğrencilerin hemşirelik eğitiminde akreditasyon konusundaki görüşleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 34(3), 1- 13.
- Şimşek, H. (2018). *Toplam kalite yönetimi: Kuram, ilkeler ve uygulamalar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şişman, M. (2009). Öğretmen yeterlilikleri: modern bir söylem ve retorik. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 63-82.
- Taş, A. M. (2004). Sosyal bilgiler öğretmenliği eğitimi program standartlarının belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 28-54.

- Turan, E. Z. (2013). *Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmen yetiştirme programlarına ilişkin kalite standartlarının belirlenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- Türk Dil Kurumu (2020). Güncel Türkçe Sözlük. 01.12.2020 tarihinde <http://www.tdk.gov> adresinden erişildi.
- Ulmer, P. G. (2015). *Accreditation outcome scores: teacher attitudes toward the accreditation process and professional development* (Unpublished doctoral dissertation). Northcentral University, California, USA.
- Uzuner, Y. (2005). Özel eğitimden örneklerle eylem araştırmaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 6(2), 1-12.
- Ünal, F., Semerci, N., ve Semerci, Ç. (2017). Öğretmen adaylarının programların akreditasyonuna ilişkin algıları. *Uluslararası Öğretmen Eğitimi ve Akreditasyon Kongresi*, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi.
- Yanpar Yelken, T., Çelikkaleli, Ö., ve Çapri, B. (2007). Eğitim fakültesi kalite standartlarının belirlenmesine yönelik öğretmen adayı görüşleri (Mersin Üniversitesi örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 191-215.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YÖK. (1999). *Türkiye’de öğretmen eğitiminde akreditasyon ve standartlar. YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitim’i Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi*. Ankara: YÖK Yayınları.
- YÖK, (2015). Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği. Resmî Gazete, Sayı 29423, 23 Temmuz 2015. 08.12.2019 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/07/20150723-3.htm> adresinden erişildi.
- Yılmaz, A. ve Aydın, S. (2020). Fen bilgisi öğretmen yetiştirme programlarının içeriğine ve öğrenci kabulüne yönelik kalite standartlarının belirlenmesi: ölçek geliştirme ve uygulama çalışması. *Online Fen Eğitimi Dergisi*, 4(1), 44-65.

İletişim/Correspondence

Doç.Dr. Elvan Günel elvang@anadolu.edu.tr
Dr.Öğr.Üyesi Hatice Türe haticeture@anadolu.edu.tr
Prof.Dr. Handan Deveci hanil@anadolu.edu.tr

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazar(lar), bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazar(lar), bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan (24.10.2018 tarih ve 94988 protokol numarası) etik izin alınmıştır.